

Nr 70.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1932 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts' proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

Uti en till riksdagen den 19 februari 1932 avlåten proposition, nr 146, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1932,

att i 1 § 1 mom. samt 5 § 1 mom. i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skola upptagas befattningarna förrådsdirektör vid statens järnvägar med ett arvode av 15,000 kronor och driftdirektör vid statens vattenfallsverk med ett arvode av 13,000 kronor;

att i 14 § 2 mom. i nämnda avlöningsreglemente skall upptagas befattningen driftdirektör vid statens vattenfallsverk;

att i den vid samma avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande nya befattningar, nämligen:

vid telegrafverket:

i 24:e lönegraden: kontorschef;

vid statens vattenfallsverk:

i 21:a lönegraden: förrådsförvaltare;

samt att ur nämnda tjänsteförteckning skola vid telegrafverket i 22:a lönegraden utgå befattningarna inköpschef och kontorschef;

dels — med godkännande av vad departementschefen förordat i fråga om dispositionen av vissa befattningar såsom sektionsföreståndare och medhjälpare åt distriktscheferna vid statens järnvägar — fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1932 på sätt här anges, nämligen:

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 6 saml. 37 häft. (Nr 70.)

vid telegrafverket:

aktuarie	1
notarie	7
kontorschef	1
sekreterare i 24:e lönegraden	10;

vid statens järnvägar:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:
förrådsdirektör .....

1;

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

expeditionsföreståndare	18
stationsinspektör av klass 2	20
sekreterare i 24:e lönegraden	8
stationsinspektör av klass 1 B	24
stationsinspektör av klass 1 A	5
baningenjör	15
förste byråingenjör	11
förste sekreterare	5
överinspektör	4
byråchef	10

vid statens vattenfallsverk:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:
driftdirektör .....

1;

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

förrådsförvaltare	1
förste byråingenjör	2
byrådirektör	3;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras;

dels ock medgiva, att till befattningshavare vid postverket med tjänstgöring i bokföringskassa eller vid huvudförråd av värdetecken må — utan hinder av föreskrifterna i 30 § av förenämnda avlöningsreglemente — enligt de bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, utgå felräkningspenningar med högst i sagda paragraf angivet belopp för år.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren av herr *C. E. Bengtsson* i Kullen m. fl. väckt motion, nr 473, däri hemställts, det Kungl. Maj:ts proposition måtte avslås, i vad den berör vissa i motionen omförmälda befattningar, nämligen en driftdirek-

törsbefattning, en byrådirektörsbefattning och en förrådsförvaltaretjänst vid statens vattenfallsverk.

Beträffande de skäl, som åberopas till stöd för det i berörda motion gjorda yrkandet, får utskottet hänvisa till motionen.

Postverket.

Departementschefen har förordat, att den vakanta överkontrollörsbefattningen (24:e lönegraden) vid postdirektionen i Stockholms distrikt bibehålles. Därest riksdagen icke däremot uttalar erinran, läser Kungl. Maj:t enligt departementschefen komma att framdeles medgiva, att omförmälda befattning må i vanlig ordning återbesättas med ordinarie innehavare.

Vidare innefattar propositionen för postverkets del förslag om beredande av felräkningspenningar åt vissa tjänstemän.

Felräkningspenningar — med högst 600 kronor för år räknat — må vid postverket utgå till tjänsteman, som å tjänstens vägnar handhar *kontant* uppbörd. Emellertid finnas i postverket tjänstemän, som vid tjänstgöring i kassa mottaga uteslutande försändelser, vilka bokförts och för vilka postavgifter icke betalas kontant. Förevarande förslag innebär, att rätt till felräkningspenningar skulle tillkomma även sistnämnda tjänstemän.

Telegrafverket.

För telegrafverkets del föreslås inrättande av två nya sekreterartjänster inom telegrafstyrelsen. Den ena av dessa tjänster avses för styrelsens radio-byrå, medan den andra av de ifrågasatta sekreterarbefattningarna skulle disponeras av förrådsbyrån. Ifrågavarande befattningar skulle placeras i 24:e lönegraden och i samband med deras inrättande en aktuarie- och en notarietjänst indragas.

Vidare föreslås, att den nuvarande inköpschefstjänsten indrages samt att kontorschefsbefattningen uppflyttas från 22:a till 24:e lönegraden.

Statens järnvägar.

För järnvägsstyrelsens del har Kungl. Maj:t föreslagit, att antalet byråchefstjänster (30:e lönegraden) minskas med en samt att en förste sekreterartjänst och två förste byråingenjörstjänster (27:e lönegraden) utbytas mot tre överinspektörstjänster (27:e lönegraden), medan å andra sidan en överinspektörstjänst indrages. Vidare skulle inrättas en befattning såsom förrådsdirektör vid statens järnvägar med ett arvode av 15,000 kronor.

Detta förslag sammanhänger med inrättande av en drifttjänstbyrå inom styrelsen samt omorganisation av förrådsväsendet.

Därjämte skulle den för närvarande icke besatta befattningen såsom överdirektör och souschef vid statens järnvägar tillsvidare hållas vakant och överdirektörslönen disponeras enligt de bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela.

Vidare har departementschefen tillstyrkt järnvägsstyrelsens förslag om nedflyttning i 26:e lönegraden av de nu i 27:e lönegraden placerade befattningarna såsom medhjälpare åt distriktscheferna (förste baningenjörer, förste maskiningenjörer, förste trafikinspektörer). Härigenom skulle antalet förste baningenjör-, förste maskiningjör- och förste trafikinspektörsbefattningar minskas med 5 för en var av dessa befattningsgrupper, medan motsvarande ökning skulle ske för var och en av grupperna baningenjör, maskiningenjör och trafikinspektör. De övertaliga befattningarna i 27:e lönegraden borde efter av Kungl. Maj:t verkställd prövning tagas i anspråk för befattningar såsom sektionsföreståndare inom ramen för det nu fastställda antalet av för ifrågakarande tjänsteuppgifter avsedda befattningar i 27:e lönegraden, varför det av riksdagen bestämda antalet av här omförmälda befattningar lämnades orubbat. Ifrågakarande anordning skulle innebära, att intill 15 befattningar tillhörande den högre lönegraden finge disponeras för sektionsföreståndarskap, i den mån motsvarande minskning sker i antalet till denna lönegrad hörande befattningar, vilka nu äro placerade å distriktskanslierna.

Dessutom skulle antalet notariebefattningar ökas med en. Denna skulle placeras å styrelsens tredje trafikbyrå och dess innehavare taga befattning med den dagliga ledningen av vagn- och vagnsamtrafikärendena. I anledning härav skulle antalet bokhållartjänster kunna minskas med en.

Kungl. Maj:t har vidare föreslagit inrättande av två nya sekreterartjänster i 24:e lönegraden, medan en notarietjänst (21:a lönegraden) skulle indragas. Beslut om indragning av en likaledes härigenom övertalig bokhållarbefattning ankommer på Kungl. Maj:t.

Omförmälda sekreterartjänster skulle avses för inrikes taxebyrån och deras innehavare ombesörja fraktnedsättningsärenden respektive vissa samtrafikärenden.

Vidare föreslås höjning av Olskrokens station i Göteborg till klass 1 A, i anledning varav antalet stationsinspektorsbefattningar av klass 1 A (25:e lönegraden) skulle ökas med en, medan antalet dylika befattningar av klass 1 B (24:e lönegraden) samt av klass 2 (22:a lönegraden) minskas med en befattning för vardera klassen. Beslut i fråga om ändring i antalet underinspektorsbefattningar (20:e lönegraden), vilket i anledning härav skulle ökas, ankommer på Kungl. Maj:t.

Slutligen föreslås, att två vakanta expeditiönsföreståndartjänster (21:a lönegraden) indragas för att förändras till förste stationsskrivarbefattningar (17:e lönegraden) samt att jämväl en baningenjörstjänst indrages, som blivit övertalig efter en år 1927 verkställd sammanslagning av 1:a och 3:e bansektionerna, den förra omfattande stockholmsstationerna och den senare linjen Ulriksdal—Krylbo.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beträffande statens järnvägar skulle också i 1 § 1 mom. samt 5 § 1 mom. av avlöningsreglementet införas en befattning såsom förrådsdirektör med ett arvode av 15,000 kronor. Vidare skulle beträffande antalet ordinarie befattningar i lönegrader över den 20:e vidtagas de ändringar, som framgå av följande sammanställning:

Löne- grad	B e f a t t n i n g	Nuvarande antal	F ö r e s l a g e n		Blivande antal
			Ökning	Minskning	
30:e	Byråchef	11	1	2	10
27:e	Förste byråingenjör	13	—	2	11
»	Förste sekreterare	6	—	1	5
»	Överinspektör	2	3	1	4
26:e	Baningenjör	16	—	1	15
25:e	Stationsinspektör av klass 1 A	4	1	—	5
24:e	Sekreterare	6	2	—	8
»	Stationsinspektör av klass 1 B	25	—	1	24
22:a	Stationsinspektör av klass 2	21	—	1	20
21:a	Expeditionsföreståndare	20	—	2	18
»	Notarie	10	1	1	10

Statens vattenfallsverk.

I skrivelse den 23 december 1931 har *vattenfallsstyrelsen* gjort framställning om vidtagande av vissa ändringar i organisations- och lönehänseende beträffande statens vattenfallsverk.

De viktigaste av vattenfallsstyrelsens förslag röra *personaluppsättningen å kraftverksbyrån* inom styrelsen.

Denna byrå, som förestås av överdirektören vid statens vattenfallsverk, består för närvarande av två huvudavdelningar, förvaltningsavdelningen och anläggningsavdelningen. Vardera avdelningen står under närmaste ledning av en ordinarie förste byrådirektör (30:e lönegraden).

Enligt den organisation av vattenfallsstyrelsen, som godkändes av 1920 års riksdag, skulle å förvaltningsavdelningen finnas bland andra följande ordinarie befattningar, nämligen

- en byrådirektör som chef för förrådskontoret,
- en förste byråingenjör för handläggning av kraftavsättnings- och personalärenden samt
- en förste byråingenjör för handläggning av driftärenden.

Denna organisation hade år 1920 förefunnits sedan ett par år tillbaka, ehuru på extra stat.

Efter år 1920 hava inträtt så avsevärda ändringar med avseende å omfattningen av förvaltningsärendena, att den då fastställda organisationsplanen för förvaltningsavdelningen måst under årens lopp väsentligt modifieras.

På ett håll har personalen kunnat reduceras, nämligen vid förrådskontoret. När efter år 1920 materiel blev tillgänglig i marknaden av normal kvalitet, med normal leveranstid och till någorlunda normalt pris, minskades förrådskontoret till en liten del av vad det varit under krigsåren och de

första efterkrigsåren. Därvid överfördes en ordinarie byråingenjörsbefattning, som enligt organisationsplanen avsetts för förrådskontoret, från detta kontor och placerades direkt under förste byrådirektören för handhavande av personalärenden, statförslag m. m., varigenom åstadkoms en välbehörlig avlastning av arbetsbördan för den förstnämnde av de nyss omnämnda ordinarie förste byråingenjörerna å förvaltningsavdelningen.

Angående de jämkningar beträffande personaluppsättningen för handläggning av kraftavsättningsärendena, som hittills efter år 1920 ägt rum, lämnar styrelsen följande redogörelse:

Den förste byråingenjör, som år 1920 utnämndes till den då för bland annat kraftavsättningsärenden avsedda nya ordinarie befattningen, hade även att handlägga ärenden rörande Porjus kraftverk och de norrländska vattenfallen.

År 1925 vidtogs den förändringen, att nämnde förste byråingenjör helt reserverades för den då på extra stat inom kraftverksbyrån upprättade Norrlandsavdelningen, vilken hade visat sig erforderlig med hänsyn till kustlandselektrifieringen i Norrbotten samt utnyttjandet av Norrforsfallet. Sedan en särskild lokalförvaltning för de norrländska kraftverken inrättats år 1930, har befattningshavaren i fråga en tid tjänstgjort vid denna förvaltning men uppehåller nu direktörsassistentbefattningen vid Älvkarleby kraftverk.

Med hänsyn till de maktpåliggande frågorna rörande *distributionsföreningarna* flyttades den 1 augusti 1923 en ordinarie distriktsingenjör — alltså en tjänsteman av samma grad som förste byråingenjörerna (27:e lönegraden) — till kraftverksbyrån för att där skulle bli tillgänglig en man med praktisk erfarenhet rörande distributionsföretagen på landsbygden. Med hänsyn till det ansvarsfulla och maktpåliggande arbete, som denne tjänsteman fick hand om, bemyndigade Kungl. Maj:t genom brev den 5 oktober 1923 vattenfallsstyrelsen att till honom utbetala en särskild ersättning av 2,000 kronor för år räknat, varjämte vattenfallsstyrelsen tilldelade honom ställning som extra byrådirektör. Då det visade sig, att detta förordnande erfordrades för en längre tid framåt, beslöt Kungl. Maj:t den 31 mars 1926, att den särskilda ersättningen till ifrågakvarande tjänsteman skulle från och med år 1926 utgå med det belopp, som erfordrades för att hans avlöningsförmåner skulle bli lika med vad som skulle tillkommit honom, om han varit konstituerad till ordinarie byrådirektör.

För handläggning av *övriga kraftavsättningsfrågor* anställdes år 1925 en extra förste byråingenjör. Denne blev år 1929 förordnad till extra byrådirektör. Han avgick emellertid från sin tjänst hösten 1930 för att tillträda en befattning med avsevärt bättre villkor i kommunal tjänst. Till hans efterträdare utsågs då ordinarie direktörsassistenten vid Älvkarleby kraftverk.

Vattenfallsstyrelsen föreslår nu, att den byrådirektörsbefattning, som enligt gällande organisation avses för handläggningen av kraftavsättningsfrågor med undantag av ärenden angående distributionsföreningarna, måtte uppföras på ordinarie stat (28:e lönegraden).

Styrelsen har härefter upptagit frågan om personalorganisationen för handläggning av driftärendena, samt därvid framhållit, att den arbetsuppgift, som påvilar driftkontoret, är av mycket omfattande och krävande beskaffenhet samt av synnerlig betydelse för en säker och pålitlig drift och därmed för ett ekonomiskt och rationellt utnyttjande av de stora till

centralblocket hörande dyrbara anläggningarna och för en ekonomisk utveckling av hela verksamheten.

Det ligger därför enligt styrelsen i öppen dag, att föreståndaren för driftkontoret har en mycket maktpåliggande och ansvarsfull tjänst, som kräver höga kvalifikationer av sin innehavare.

Med utgångspunkt från nu angivna förhållanden framlägger vattenfallsstyrelsen härefter förslag om viss ändring beträffande driftkontorets organisatoriska ställning samt beträffande tjänste- och löneställningen för kontorets föreståndare. Härom anför styrelsen:

Det har länge varit uppenbart, att föreståndaren för driftkontoret borde befordras — senast har denna fråga berörts i sammanhang med överrevisorernas berättelse angående 1930 års förvaltning. Men frågan har fått anstå i avvaktan på att större klarhet skulle vinnas rörande hans kommande arbetsuppgifter och att påtagliga belägg skulle kunna förebibras beträffande nödvändigheten av denna befordran. Under de senaste åren har emellertid nämnda befattningshavare erhållit viss gratifikation med hänsyn till såväl det synnerligen krävande arbetet som även den betydande utsträckningen av hans arbetstid utöver den normala.

På grund av den stora omfattning och den speciella natur, som driftkontorets arbetsuppgifter numera erhållit, bör detta kontor enligt vattenfallsstyrelsens mening *utbrytas från kraftverksbyråns förvaltningsavdelning* och ändras till en särskild *driftavdelning*, sidoordnad med nämnda byrås förvaltnings- och anläggningsavdelningar. Föreståndaren för driftavdelningen kan lämpligen benämnas *driftdirektör*.

Avlöningen för driftdirektören bör ställas i lämplig relation till lönerna för driftcheferna i Trollhättan, Älvkarleby och Västerås, vilka i drifthänseende hava att taga order av honom. Det är absolut nödvändigt, att driftdirektören skall vara en man *vid full vigör*, eljest är det icke tänkbart, att han skall kunna behärska de komplicerade problemen vid driftavdelningen och utan tidsutdräkt verkställa de driftomläggningar, som allt emellanåt erfordras vid driftstörningar och dylikt. Vattenfallsstyrelsen har därför kommit till den uppfattningen, att driftdirektören bör *tillsättas genom förordnande för en tid av högst sex år i sänder*. Med hänsyn till de stora krav, som böra ställas på driftdirektören, föreslår styrelsen, att för denna befattning måtte bestämmas ett *arvode* av 14,000 kronor för år och ett *pensionsunderlag* av 7,000 kronor.

Vattenfallsstyrelsen har härefter berört frågan om vissa ändringar i avlöningsreglementet samt i pensionslagen för kommunikationsverken i syfte att ordna tjänste- och pensionsförhållandena i vissa fall för driftdirektör, som tidigare innehaft ordinarie befattning vid verket. Härutinnan har styrelsen anført:

I sitt utlåtande den 9 oktober 1930 över 1928 års lönekommittés betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, tillstyrkte vattenfallsstyrelsen kommitténs förslag att beträffande kraftverksdirektörer vid statens vattenfallsverk skulle införas en bestämmelse liknande 14 § 2 mom. i nu gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid kommunikationsverken; dock föreslog styrelsen den modifikation, att Kungl. Maj:t skulle äga valfrihet mellan att pensionera kraftverksdirektör eller att låta honom återgå till ordinarie befattning i den tjänstegrad, han tillhörde vid tillträdet av för-

ordnandet. En dylik bestämmelse anser styrelsen vara lämplig även i fråga om driftdirektör vid statens vattenfallsverk.

Vattenfallsstyrelsen, som icke förutsätter ett omedelbart avgörande i nyssnämnda mera omfattande spörsmål, anser det emellertid vara synnerligen önskvärt, att i nu förevarande sammanhang stadgandet i förenämnda 14 § 2 mom. av gällande avlöningsreglemente måtte ändras så, att detsamma blir tillämpligt jämväl på tjänsteman, vilken förordnats såsom driftdirektör vid statens vattenfallsverk. Särskilt pensionsunderlag bör dock fastställas för driftdirektörsbefattningen för det fall, att å denna befattning förordnas person, som förut icke innehaft ordinarie tjänst vid statens vattenfallsverk.

Styrelsen har alltså hemställt, att i avlöningsreglementet måtte under 5 § 1 mom. upptagas en befattning såsom driftdirektör vid vattenfallsverket med arvode av 14,000 kronor för år samt att i avlöningsreglementets 14 § 2 mom. ävensom i pensionslagen för kommunikationsverken måtte vidtagas ändringar i enlighet med vad styrelsen föreslagit.

Vattenfallsstyrelsen har härefter omnämnt, att styrelsen vid bifall till de nu omförmälda framställningarna ämnade dels till driftdirektör föreslå den förste byråingenjör, som för närvarande förestår driftkontoret, dels ock hemställa, att till ordinarie byrådirektör måtte utan hinder av de i § 46 av instruktionen för styrelsen innefattade bestämmelserna om ledigförklarande av vissa tjänster konstitueras den nuvarande t. f. byrådirektör, som är innehavare av den ordinarie befattningen såsom direktörsassistent vid Älvkarleby kraftverk. Vid bifall härtill skulle enligt styrelsen två förste byråingenjörsbefattningar kunna indragas från tidpunkten för de nya befattningarnas inrättande.

I ärendet har infordrat utlåtande den 27 januari 1932 avgivits av *kommunikationsverkens lönenämnd*.

I fråga om inrättande av en ordinarie byrådirektörstjänst för handläggning av kraftavsättningsärenden i allmänhet har lönenämnden funnit sig icke hava skäl att framställa någon erinran mot styrelsens förslag i denna del.

Med avseende å förslaget om inrättande av en driftdirektörsbefattning har lönenämnden förklarat sig icke vilja motsätta sig styrelsens förslag, att vid statens vattenfallsverk inrättas en befattning, benämnd driftdirektör, vilken tillsättes på förordnande på viss tid och å vilken utgår arvode.

I fråga om storleken av nämnda arvode har lönenämnden ansett sig kunna tillstyrka det föreslagna arvodesbeloppet. I anslutning härtill förordar nämnden, att pensionsunderlaget bestämmes till 7,000 kronor. Därefter yttrar nämnden:

I detta sammanhang har vattenfallsstyrelsen ifrågasatt sådan komplettering av stadgandet i 14 § 2 mom. i avlöningsreglementet, att sagda stadgande blir tillämpligt jämväl å driftdirektören vid statens vattenfallsverk. Lönenämnden har icke anledning att här ingå på den mera principiella frågan, huruvida den i sagda författningsrum föreskrivna anordningen beträffande sådana genom förordnande på viss tid tillsatta tjänstemän, vilka icke erhållit förnyat förordnande, kan ur statsverkets synpunkt anses i allo lämplig. Med nu gällande bestämmelser i berörda 14 § 2 mom. har lönenämnden

icke något att erinra mot den av styrelsen ifrågasatta kompletteringen liksom ej heller mot en motsvarande komplettering av 13 § 2 mom. av kommunika-tionsverkens pensionslag.

Departementschefen har anfört följande.

Med den byrådirektörsbefattning å kraftverksbyråns förvaltningsavdelning, som enligt vattenfallsstyrelsens förslag skulle överföras till ordinarie stat, är, såsom framgår av utredningen i ärendet, förenad uppgiften att handlägga kraftavsättningsärenden i allmänhet. Innehavaren av denna befattning har sålunda bland annat att bereda frågor om kraftkontrakt av större omfattning och om prissättningen å elektrisk kraft överhuvudtaget samt att verkställa de omfattande utredningar beträffande kostnaderna för kraftproduktionen m. m., som härför äro erforderliga. Då det här är fråga om göromål, som äro och allt framgent måste vara av grundläggande betydelse för vattenfallsstyrelsens taxepolitik och därmed för styrelsens verksamhet i allmänhet beträffande kraftförsörjningen, samt det personalbehov, som med befattningen tillgodoses, alltså uppenbarligen är av stadigvarande beskaffenhet, synes någon berättigad invändning icke kunna göras mot tjänstens försättande på ordinarie stat. Med hänsyn till den kvalificerade beskaffenheten av det arbete, som är förenat med befattningen, finner jag ej heller anledning till erinran mot löneställningen. Jag tillstyrker alltså, att antalet byrådirektörsbefattningar i 28:e lönegraden vid statens vattenfallsverk ökas med en.

Beträffande organisationen för driftärendenas handhavande utvisar den föregående redogörelsen, att driftkontoret för närvarande utgör en underavdelning av kraftverksbyråns förvaltningsavdelning och står under närmaste ledning av en förste byråingenjör. Vattenfallsstyrelsens nu framställda förslag innebär, att driftkontoret skulle utbrytas ur förvaltningsavdelningen och anordnas såsom en självständig huvudavdelning av kraftverksbyrån, likställd med byråns båda nuvarande avdelningar och alltså stående under närmaste ledning av en befattningshavare, som skulle sortera direkt under kraftverksbyråns chef.

Vad vattenfallsstyrelsen sålunda föreslagit beträffande driftkontorets organisatoriska ställning synes mig vara väl motiverat. Med den synnerliga betydelse i ekonomiskt avseende, som på grund av förhållandenas utveckling numera måste tillmätas det sätt, varpå samarbetet mellan de till mellansvenska centralblocket hörande kraftverken i skilda hänseenden övervakas och regleras, och med den omfattning, som ifrågavarande arbetsuppgifter fått, är det enligt min mening naturligt och riktigt, att det organ, som handhar den centrala driftledningen, på nämnda sätt organiseras såsom en fristående avdelning inom kraftverksbyrån.

Med avseende å den anställningsform, som bör tillämpas beträffande föreståndaren för den sålunda förordade driftavdelningen, har jag i likhet med lönenämnden lyst någon tvekan om lämpligheten av att för denna avdelning frångå den organisation, som genomförts för de båda hittillsvarande huvudavdelningarna inom kraftverksbyrån, vilka förestås av konstituerade befattningshavare i förste byrådirektörs tjänste- och löneställning. Med hänsyn till vad såväl vattenfallsstyrelsen som lönenämnden på denna punkt anfört och i betraktande framför allt av den stora vikt, som måste fästas vid möjligheten att för det påfrestande arbete, varom här är fråga, kunna ständigt paräkna en arbetskraft vid full vigör, har jag emellertid ansett mig böra tillstyrka, att befattningen i fråga uppföres bland sådana ordinarie tjänster, vilka tillsätts medelst förordnande på viss tid. Lämpligen torde därvid för befattningen kunna användas den av styrelsen förordade benämningen driftdirektör.

Vid bifall till förslaget om inrättande av en driftdirektörstjänst torde, såsom vattenfallsstyrelsen också förutsatt, den förste byråingenjörsbefattning, som hittills avsetts för driftkontorets föreståndare, böra indragas.

Vad angår storleken av det arvode, som bör förenas med den nya befattningen, framgår av vad jag förut anfört, att jag icke förbiser den stora betydelsen, icke minst ur ekonomisk synpunkt, av ett riktigt handhavande av de krävande uppgifter, som åvila driftavdelningens föreståndare, och den härav betingade nödvändigheten att tillmäta en avlöning, som kan underlätta förvärv och bibehållande av en fullt kvalificerad tjänsteman. Jag har emellertid icke ansett tillräckliga skäl föreligga för att tillstyrka ett så högt arvodesbelopp som det av vattenfallsstyrelsen föreslagna utan har funnit mig böra stanna vid att förordna ett arvode av 13,000 kronor årligen.

Enligt vattenfallsstyrelsens av lönenämnden biträdda förslag skulle vid inrättande av ifrågavarande befattning göras sådan ändring i 14 § 2 mom. av avlöningsreglementet, att driftdirektören, om han före tillträdet till denna befattning innehåft konstitutorial å ordinarie tjänst vid verket, efter eventuellt upphörande av förordnandet skulle återgå till ordinarie befattning i den tjänstegrad, han vid förordnandets tillträdande tillhört. Vidare skulle här emot svarande ändring i 13 § 2 mom. av kommunikationsverkens pensionslag vidtagas. Mot vad härutinnan föreslagits har jag intet att erinra, och jag gör i det följande härav påkallad hemställan, såvitt angår avlöningsreglementet.

I fråga om de ändringar i kommunikationsverkens pensionslag, som föranledas av bifall till vad jag i det föregående förordat, ankommer det på chefen för finansdepartementet att framställa förslag.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår, har vattenfallsstyrelsen i samband med förslaget om uppförande å ordinarie stat av en byrådirektörsbefattning å kraftverksbyråns förvaltningsavdelning hemställt, att tillsättande av denna befattning måtte få ske utan iakttagande av gällande föreskrifter angående ledigförklarande av vissa tjänster m. m., och styrelsen har förutsatt, att vid bifall härtill skulle komma att lediggöras en ordinarie förste byråingenjörsbefattning, som därefter skulle kunna indragas. För min del biträder jag emellertid av lönenämnden uttalad uppfattning, att ledigförklarande av byrådirektörsbefattningen bör ske i vanlig ordning. Jag kan därför icke förordna, att nämnda förste byråingenjörstjänst, som icke beröres av det här föreliggande organisationsförslaget, nu indrages. Därest emellertid av vattenfallsstyrelsen antagen förutsättning beträffande personval för här ifrågavarande befattning kommer att bli för handen och ledighet å nyssnämnda förste byråingenjörstjänst i anledning därav uppkommer, lärer denna tjänst böra vakantsättas, varefter frågan om indragning av tjänsten torde böra föreläggas 1933 års riksdag. Skulle ledighet å förste byråingenjörstjänsten icke uppstå, torde sannolikt sådana omflyttningar kunna äga rum, varigenom indragning kan ske av annan befattning i samma lönegrad.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört förordar jag, att antalet förste byråingenjörsbefattningar vid statens vattenfallsverk, som nu utgör 3, minskas allenast med den befattning, som skulle utbytas mot den förordade nya driftdirektörstjänsten, och alltså bestämmas till 2.

Vattenfallsstyrelsen har i förevarande skrivelse den 23 december 1931 vidare föreslagit inrättande av en ordinarie *förrådsförvaltartjänst*, avsedd för kraftverkens centralförråd i Västerås. Till stöd för detta förslag har styrelsen anfört bland annat följande:

Centralförrådet är visserligen icke övermåttan stort. Alla ansträngningar hava inriktats på att göra det så begränsat som möjligt. Men det omfattar ett mycket stort antal varuslag — något över 3,000 — och man måste ställa stora anspråk på dess snabba leveransförmåga.

Som föreståndare för detta förråd fungerar en ordinarie bokhållare, som tidigare varit anställd vid kraftverksbyråns förrådskontor i Stockholm.

Föreståndaren för förrådet står administrativt närmast under driftchefen i Västerås, detta med hänsyn till såväl förrådets läge som det förhållandet, att förrådet tjänstgör som detaljförråd för ångkraftverket och verkstaden i Västerås. Det fordras emellertid av föreståndaren för centralförrådet, att han skall praktiskt taget självständigt samverka med förrådskontoret i Stockholm ävensom med de lokala förråden i Trollhättan m. fl. platser. Föreståndaren för centralförrådet anskaffar själv materiel efter vissa på förrådskontoret i Stockholm uppgjorda allmänna avtal och upphandlar därjämte på egen hand viss mindre materiel.

Det arbete, som föreståndaren har sig ålagt, är mycket mera krävande än som svarar mot en bokhållarbefattning. Tjänstemannen i fråga erhåller som tillförordnad extra förrådsförvaltare (i 18:e lönegraden) vikariatsersättning av 50 öre per dag, varjämte vattenfallsstyrelsen hittills sökt genom gratifikationer i någon mån ersätta det mera maktpåliggande arbete, som befattningen vid centralförrådet inneburit. Styrelsen finner det emellertid erforderligt att, sedan arbetet nu stabiliserats, ordna en ordinarie befattning för föreståndaren vid centralförrådet.

Med avseende å lönegradsplaceringen för den ifrågasatta befattningen har vattenfallsstyrelsen erinrat, att liknande befattningar med benämning förrådsförvaltare finnas vid telegrafverket (distriktsförvaltningarna) i 21:a lönegraden och vid statens järnvägar (huvudverkstaden i Örebro) i 22:a lönegraden. Vattenfallsstyrelsen har föreslagit, att förrådsförvaltartjänsten i Västerås inplaceras i 21:a lönegraden.

Styrelsen har vidare hemställt, att å den nya befattningen måtte utan tjänstens ledigförklarande få konstitueras den nuvarande t. f. föreståndaren för förrådet.

Kommunikationsverkens lönenämnd har tillstyrkt styrelsens förslag om inrättande av en förrådsförvaltartjänst i 21:a lönegraden, men avstyrkt styrelsens anhållan att få tillsätta befattningen utan ledigförklarande i vanlig ordning.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig innefatta goda skäl för bifall till vattenfallsstyrelsens hemställan om inrättande av en för föreståndaren för centralförrådet i Västerås avsedd befattning i 21:a lönegraden i stället för den hittills för sådant ändamål disponerade bokhållartjänsten. Jag tillstyrker därför, att i tjänsteförteckningen under statens vattenfallsverk i nämnda lönegrad upptages en ny tjänst med benämningen förrådsförvaltare. Samtidigt torde antalet bokhållarbefattningar böra minska med en. I sistnämnda del påkallas emellertid icke något riksdagens beslut.

Beträffande sättet för tillsättande av den nya befattningen biträder jag lönenämndens mening därom, att befattningen bör ledigförklaras i vanlig ordning.

Enligt propositionen skulle för statens vattenfallsverks vidkommande — förutom de ändringar i avlöningsreglementet samt beträffande antalet be-

fattningar, som föranledas av driftdirektörsbefattningens tillkomst samt inrättandet av en förrådsförvaltartjänst — vidtagas sådana ändringar i hittills fastställt antal befattningar, varigenom antalet byrådirektörstjänster ökas från 2 med 1 till 3 samt antalet förste byråingenjörstjänster minskas från 3 med 1 till 2.

Övergångsanordningar m. m.

Departementschefen har i förevarande avseende anfört följande.

De av mig i det föregående förordade ändringarna i fråga om vissa befattningar vid kommunikationsverken synas lämpligen böra genomföras den 1 juli 1932.

I fråga om befattningar, som enligt mitt förslag skulle indragas, blir det — såsom av den föregående framställningen torde framgå — i vissa fall erforderligt att uppföra vederbörande befattningar på övergångsstat. Det synes därför lämpligt, att Kungl. Maj:t jämväl med avseende å befattningar, vilkas antal fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, efter förslag av vederbörande verksstyrelse årligen tills vidare bestämmer övergångsstatens omfång.

Då sålunda vissa av de erforderliga övergångsanordningarna kräva riksdagens medverkan, torde bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser, som kunna krävas för genomförande av de föreslagna ändringarna.

Av vad förut påpekats framgår, att ett bifall till de förordade förslagen föranleder dels vissa ändringar i avlöningsreglementet för kommunikationsverken, dels ock ändringar i den vid reglementet fogade tjänsteförteckningen. Enligt av riksdagen förut lämnat bemyndigande äger emellertid Kungl. Maj:t att i reglementet och tjänsteförteckningen vidtaga de ändringar, som föranledas av de beslut, riksdagen i förevarande hänseenden kan komma att fatta.

Vad i det föregående förordats föranleder även vissa ändringar i kommunikationsverkens pensionslag samt i den vid nämnda lag fogade åldersförteckningen. Frågan härom torde senare komma att anmälas av chefen för finansdepartementet.

*Utskottets
yttrande.*

Vad i propositionen föreslagits rörande förändrad personalorganisation m. m. inom post- och telegrafverken samt vid statens järnvägar har ej givit utskottet anledning till erinran.

För vattenfallsverkets del innebär Kungl. Maj:ts förslag uppförande å ordinarie stat av en byrådirektörsbefattning å förvaltningsavdelningen inom vattenfallsstyrelsens kraftverksbyrå. Vidare skulle tillsättas en driftdirektör för handhavande inom kraftverksbyrån av den centrala driftledningen, i samband varmed en förste byråingenjörstjänst skulle indragas. Slutligen föreslås inrättande av en förrådsförvaltartjänst med placering vid centralförrådet i Västerås, varvid en bokhållartjänst skulle kunna indragas. Motionsvis har framhållits, att inrättandet av oförmälda tre befattningar skulle verka föregripande vid genomförandet av de åtgärder, som kunde föranledas av resultat av pågående utredning i fråga om reducering och reglering av vattenfallsstyrelsens taxor för elektrisk kraft åt landsbygden. Vid den prövning utskottet ägnat ärendet i förevarande del, har utskottet, med hänsyn till vad vattenfallsstyrelsen och departementschefen anfört rörande behovet och lämpligheten av de ifrågasatta befattningarnas inrättande, funnit sig böra med avstyrkande av den i ämnet väckta motionen biträda Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å den av herr Bengtsson i Kullen m. fl. väckta motionen II: 473, må

a) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1932, att i 1 § 1 mom. samt 5 § 1 mom. i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skola upptagas befattningarna förrådsdirektör vid statens järnvägar med ett arvode av 15,000 kronor och driftdirektör vid statens vattenfallsverk med ett arvode av 13,000 kronor;

att i 14 § 2 mom. i nämnda avlöningsreglemente skall upptagas befattningen driftdirektör vid statens vattenfallsverk;

att i den vid samma avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande nya befattningar, nämligen:

vid telegrafverket:

i 24:e lönegraden: kontorschef;

vid statens vattenfallsverk:

i 21:a lönegraden: förrådsförvaltare;

samt att ur nämnda tjänsteförteckning skola vid telegrafverket i 22:a lönegraden utgå befattningarna inköpschef och kontorschef;

b) — med godkännande av vad departementschefen förordat i fråga om dispositionen av vissa befattningar såsom sektionsföreståndare och medhjälpare åt distriktscheferna vid statens järnvägar — fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1932 på sätt här anges, nämligen:

vid telegrafverket:

aktuarie	1
notarie	7
kontorschef	1
sekreterare i 24:e lönegraden	10;

vid statens järnvägar:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

förrådsdirektör .....

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

expeditionsföreståndare	18
stationsinspektör av klass 2	20

sekreterare i 24:e lönegraden	8
stationsinspektör av klass 1 B	24
stationsinspektör av klass 1 A	5
baningenjör	15
förste byråingenjör	11
förste sekreterare	5
överinspektör	4
byråchef	10

vid statens vattenfallsverk:

befattningar, som avses i 1 § 1 mom. av avlöningsreglementet:

driftdirektör 1;

befattningar, hänförliga till 21:a—30:e lönegraden i den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen:

förrådsförvaltare	1
förste byråingenjör	2
byrådirektör	3;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

d) medgiva, att till befattningshavare vid postverket med tjänstgöring i bokföringskassa eller vid huvudförråd av värde-tecken må — utan hinder av föreskrifterna i 30 § av förenämnda avlöningsreglemente — enligt de bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, utgå felräkningspenningar med högst i sagda paragraf angivet belopp för år.

Stockholm den 19 april 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Lindblad, Widell, Olof Olsson, Bergqvist, Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Bergström, Andersson* i Eliantorp och *Hellberg* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Bengtsson* i Norup, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Nilsson* i Örebro, *Lindskog, Ward, Persson* i Falla, *Hollertz* och *Svensson* i Grönvik.